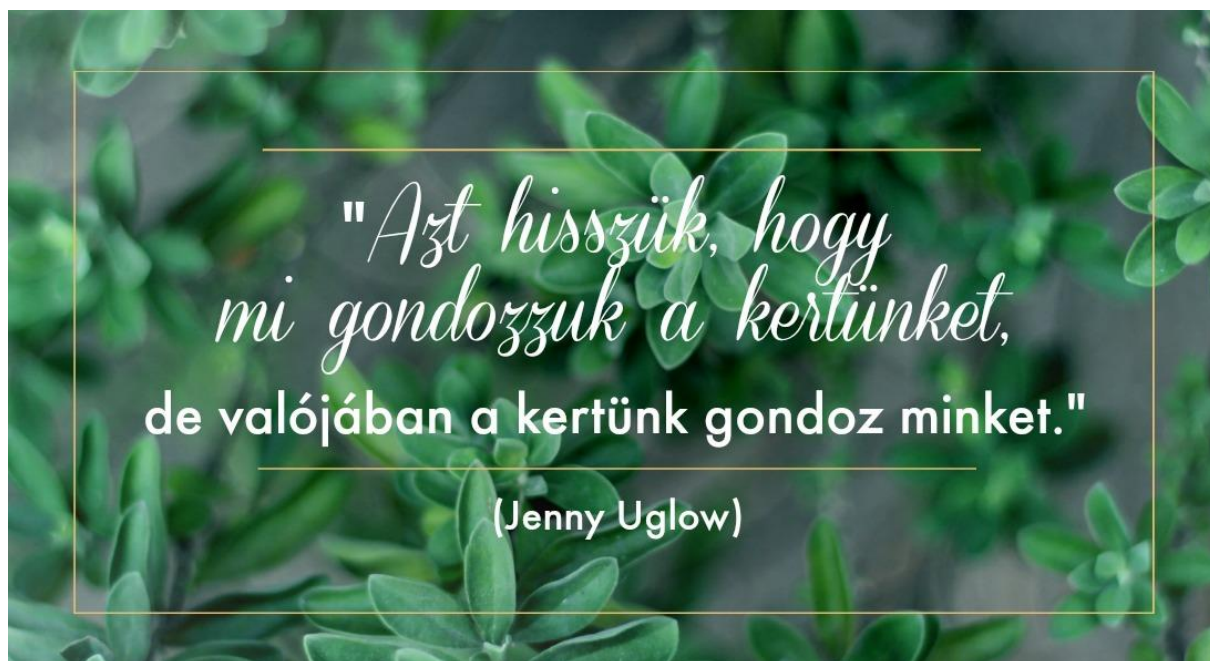

Keressük „Magyarország legszebb SULIKERTJÉT”!

**A Debreceni Gönczy Pál Általános Iskola
FŐNIX KERT pályázata
a Technikatanárok Országos Egyesülete felhívására
2022.**

A pályázó adatai:

Neve: Debreceni Gönczy Pál Általános Iskola,

Címe: 4225 Debrecen, Gönczy Pál utca 1-3.

Elérhetősége: 52/535-820, iskoladebrecen@gonczy.edu.hu

Képviselője: Hegymegi Péter intézményvezető,

Fenntartója: Debreceni Tankerületi Központ,

Kapcsolattartója: Fodorné Magyar Ágnes – 30/462-3234, fodorne.magi@gmail.com

Pályamunka – FŐNIX KERT

Kertünk története

Kertünk meséje 200 évvel ezelőtt kezdődik (ekkor született Gönczy Pál, iskolánk névadója, aki – Arany János osztálytársaként- Kollégiumi tanulmányait befejezván Debrecenben, a kor szokása szerint tanulmányútra ment. Svájcba. Megismerkedett Pestalozzi eszméivel, mely megalapozta pedagógiai gondolkodását, későbbi pályáját. Hazatérve nevelőotthont alapít, a mai iskolánktól nem messze lévő zeleméri erdőben. Bár az ott-hon nem működött sokáig – az 1848-as szabadságharc leverése után a cári csapatok lerombolták, fölégették - , a megalkotott nevelési rendszere, módszertana nap-jainkban is életképes), s több mint 150 évvel ezelőtt vett éles fordulatot. 1868-ban jelent meg a Népiskolai törvény, mely sok minden mellett elrendelte, hogy minden iskolában kert létesíttetik. Gönczynek, miniszteriumi tisztviselőként, majd államtitkárként jelentős szerepe volt a törvény megalkotásában, bevezetésében.

Így aztán a mi iskolánk 1860-ban alapított jogelőd intézményében is létesítettek iskola-kertet a törvény előírásait teljesítve, amely hol ereje teljében, hol gyengélkedve, de a kezdetektől működik. Élete folyamatos változás, újjászületés. Ezért viseli városunk címer-madarának nevét: FŐNIX KERT.

2020-ban egy önkormányzati döntés az iskola területétől elvonta a KINCSES KERT területét, ahol gyógynövénykert (nagyobb mennyiségben történő termesztéshez), szántóföldi növényeket bemutató parcella, sütőtök és batáta ültetvény, fajtamentő tündérkert, 16 féle almafával, körte és néhány bogyós gyümölcsös, madárbarát sövény és egy rózsakert volt. A kerthez tartozott kerti konyha kemencével, lovarda, természetfotós madár les.

A döntés következtében költöznünk kellett, újjászervezni a FŐNIX KERT elrendezését, funkcióit.

Kertünk típusa

Vegyes művelésű iskolakert, mely leginkább helyi tantervünk Technika és tervezés tantárgy C modulját szolgálja. Segíti a természettudományos tantárgyak tanulását, teret ad ökoiskola és szabadidős közösségi tevékenységeknek, a Munkaiskola programnak (1. melléklet: Iskolakerti kisfilmek- 2021 őszén, 2. melléklet: Iskolakerti nap 2022.04.25.).

Tornácós ház a zöldségeskerttel

Méret, elrendezés

Területe kb. 1500 négyzetméter, mely iskolánk Rózsavölgy utca 23. feladatellátási helyén található.

Egységei: konyhakert, melynek 24 ágyása lehetőséget biztosít az 5-6. osztályos tanulóknak, hogy 3-5 fős csapatokban saját terv mentén gazdálkodjanak.

Gyógynövénykert 40 kis parcellával, ahol más-más gyógy vagy fűszernövényt termesztünk. Szántóföldi bemutatókert, ahol 10 parcellában gabonaféléket, olajnövényeket, gyökér- és gumónövényeket ismerhetnek meg a gyerekek. Van szőlő és rózsza ültetvényünk, mogorónk, dióknk, többféle cseresznyénk, fügénk, szilvánk, almánk, szamócánk. A termesztést több komposztáló, esővízgyűjtő, kiépített kerti csapok segítik. Az állatvilág gazdagítását darázs- és süngarázs, denevérodú, kukuk költőláda, mű fecskeszék, madáretető, itató és madárbarát sövény segíti. Idén tavasszal alakítottunk ki fecskesarazót és méhlegelőt.

A kertben tartott órák, foglalkozások megtartásához két szabad-téri tanterem áll a rendelkezésünkre. A felújított tornácos házban van a szerszámos kamra, melyet idén áprilisban újítottunk meg a gyerekekkel közösen, batikolásra, nemezelésre, gyógynövény feldolgozásra alkalmas nyári műhely és a szabadtéri sütés-főzés előkészítéséhez egy kerti konyha.

A kertben dolgozó diákok száma, osztálya

Rendszeres tevékenységet végzők: 324 fő

Az alsó tagozat 1-2. évfolyama 116 fő, a technika és tervezés tantárgy keretében vesz részt kertészeti gyakorlatokon. A felső tagozat minden osztálya (négy évfolyam, évfolyamonként két osztály) 208 tanuló rendszeresen, hetente vesz részt tanórákon és 40-50 tanuló a havonta egy alkalommal tartott 4 órás, egész napos iskola keretében a Gyakorlati életre nevelés tematikus programon.

Alkalmanként szervezett tevékenységet végzők: 426 fő

Rendhagyó tanórák – bármely tantárgy iskolakerthez kapcsolható tevékenységei szerint, közösségi programok, témahetek, témanapok mely az egész iskolaközösséget érinthetik.

A kert nyitott a szülői munkaközösségek által szervezett programokra is.

A kertben folyó munkálatok időrendben

Hónap	A 2021/2022. tanévben elvégzett feladatok
szeptember	Betakarítás (zöldségfélék, gyümölcsök, szántóföldi növények), gyógynövények gyűjtése, magfogás. Feldolgozás. Tavaszi virághagymák, évelő virágok ültetése. Gyeptávítás – vetés, öntözés. Komposztálás. Őszi vetés a szántóföldi parcellában.
október	Zöldségágyások rendbetétele. Talajlazítás. Magasággyások feltöltése. Fagyűző növények hó alá vetése. Komposzt rostálása. Betakarítás. Szüret. A szőlő feldolgozása, must és lekvárkészítés. Diópuclás.
november	A régi kertből fásszárúak áttelepítése, ültetés. Lombgyűjtés, komposztálás. Mulcsozás, fagyvédelem. Támrendszerek lebontása, karbantartása, elrakása. Fagyűzők vetése. Faápolás, őszi növényvédelem. Felkészülés a téli madáretetésre.
december	Madáretetők, odúk kihelyezése, felkészülés a téli madáretetésre. Szerszámoskamra rendbetétele.
január	Magkészlet leltározása, begyűjtött magok csomagolása. Madáretetés, itatás.

Hónap	A 2021/2022. tanévben elvégzett feladatok
február	Gyümölcsfák metszése, törzsének tisztogatása, sövények nyírása. Termesztési terv elkészítése. Vetőmagvak beszerzése. Magvetés palántaneveléshez. Évelők szaporítása. Kuvik költőláda kihelyezés.
március	Évelők fagyvédő takarásának eltávolítása. Saláta, borsó, hagyma, bimbóskel vetése. Hagyma, fokhagyma dugtatása, burgonya, csicsóka ültetése. A szőlő metszése.
április	Gyógynövények ritkítása, visszavágása. Borsó, sárgarépa, fejes káposzta, kelkáposzta, cékla, karalábé vetése. Az ősszel elültetett bokrok, fák tápanyag-utánpótlása. Szamóca tisztogatása, gondozása. Növényvédelmi munkák.
május	Betakarítás. Melegkedvelők vetése. Palánták kiültetése. Támrendszerek kialakítása. Talajtakarás, Komposztálás.
június	Az elvirágzott növények folyamatos visszametszése. Kártevők elleni védekezés. Öntözés. Támrendszerek kialakítása, növények kötözése. Burgonya töltögetése. Folyamatos betakarítás, másod- harmad-vetés. Komposztálás. Cseresznyeszedés, feldolgozás. Aszaló beüzemelése.
július augusztus	Nyári kertészeti gyakorlat minden szerdán. Zöldségágyások gondozása (gyomlálás, locsolás). Betakarítás, helyére másod-, harmadvetés. Gyógynövények folyamatos begyűjtése, feldolgozása (levendula beszövése szaténszalaggal). Aratás a szántóföldi parcellában (búza, zab). Szalma tisztítása, előkészítése szalmafonáshoz. Komposztálás. Magfogas.

Madárbarát kert
áttelepítés

Kerti termékek

Palántatűzdelés

Termesztett növényeink

sárgarépa	fejeskáposzta	fehér kasvirág	cseresznye többféle
petrezselyem	bazsalikom	kamilla	szamóca
metélő petrezselyem	orvosi zsálya	orvosi ziliz	szilva kétféle
saláta többféle	muskotály zsálya	lestyán	szőlő többféle
reték többféle	borágó	hóvirág	füge
vörös-, lila-hagyma	körömvirág	nárcisz többféle	alma többféle
fokhagyma	kakukkfű	jácint többféle	bodza
zöldborsó	szurokfű	tulipán többféle	orgona
bab többféle	borsikafű	gyöngyike	nyári orgona
cékla	majoranna	búza	berkenye
karalábé	rozmaring	zab	kökény
uborka	tárkony	kukorica	vadrózsa
zeller	snidling kerek és lapos	napraforgó	rózsa többféle
cukkini	curry	batáta	bársonyvirág
padlizsán	fehér üröm	burgonya	kakukkmák
paprika többféle	sáfrányos szeklice	mák	rézvirág
paradicsom többféle	menta többféle	földimogyoró	begónia
brokkoli	citromfű	sütőtők	petúnia
karfiol	cickafarkfű	len	akác
kelbimbó	levendula többféle	vadvirágok többféle	
kelkáposzta	bíbor kasvirág	mogyoró	
		dió	

(3. melléklet: Képek a termesztett növényekről)

Növényvédelem

Valljuk, hogy a növényvédelem az egészséges talajnál kezdődik, ezért mindent megteszünk, hogy megismerjük, óvjuk és műveljük a kertünk talaját. A következő lépés a tervezés során dől el, a növények kiválasztásával, társításával. Fontos, a vetési, ültetési szabályok betartása, hogy elegendő helyük legyen a fejlődéshez a kis növénykéinknek. A növényvédelemben fő segítőink a madarak, ezért a téli időszakban gondoskodunk róluk, mint ahogy darázs garázsunk is van a hasznos rovarok telelésére. A termesztési időszakban igyekszünk a talajt lazán és gyommentesen tartani, mulcsozni, esővízzel öntözni. Ha mégis védekeznünk kell, a biológiai védekezést részesítjük előnyben, különösen a gyümölcsösben.

A kert gondozása során kitűzött célok elérése

Minden, az iskolánkban megvalósult tevékenység célrendszere az intézmény pedagógiai programjának célrendszeréből építkezik. „A felnövekvő ifjakban alakuljon ki környezettudatos magatartás, életvitel, képesek legyenek a maguk területén a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását.”

Eredményességünk vizsgálatának eszközei, az intézmény mérési rendszerében rögzített környezettudatosság és természettudományos kompetenciamérések.

Iskolakerti tevékenységünk akkor sikeres:

- ha tanulóink reálisan értékelik életvitelük környezet- és egészségtudatosságát,
- ha termelő, fogyasztó és vásárlási szokásaik a környezet és egészségtudatosság irányába mutatnak. Biztonsággal választják ki az értékes élelmiszereket,
- ha tevékenységük keretein belül tudnak célokat meghatározni, a cél elérése érdekében tervet készíteni, együttműködve tevékenykedni, megélni az alkotó munka örömeit,
- ha, már gyerekként is tudnak és akarnak tenni önmagukért, másokért, a helyért, ahol élnek. Tudják, hogy a környezetváltozás rajtunk múlik.

Az iskolakertre, mint nevelési térre és eszközre tekintünk pedagógiai munkánk tervezésekor. A folyamatok alakítása során partnernek tekintjük a gyerekeket, az iskola biztonságos rendszerében döntési lehetőségeket biztosítunk számukra. Így tanulják meg saját döntéseiket értékelni, vállalni a felelősséget, s szükség esetén döntéseiket megváltoztatni. Az iskolakerti munka, arra is megtanítja a gyerekeket, hogy munkánk sikeressége nem mindig csak rajtunk múlik. Fontosak az együttműködések, a környezet, a változások értékelése, a megújulás.

Az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként, az Iskolakert Hálózat mentoraként fontos, hogy jó gyakorlatunkat megosztva segítsük azokat az iskolákat, akik iskolakertet szeretnének létesíteni. Tavasszal iskolánkban volt a Váci Egyházmegye pedagógusainak iskolakerti vezető képzése, ahol bemutató órát, előadást és műhelymunkát is tartottunk a kollégáknak. Felvételt nyertünk a Delikát Kerttestvér Programba nagytesónak, ahol egy közeli kistesó iskolát patronálunk majd iskolakertjének kialakításában.

Mellékletek:

1. Kisfilmek: <https://docs.google.com/document/d/1fHSaxi1viqSBJMpkUuF-rnAPwnapM0I6a/edit>
2. Iskolakerti nap
3. Termesztett növények

Iskolakerti nap